

והרי בנטילתו את הקוץ הוא עושה פתח למכה, ומ"מ כיון שאינו מתכוין לעשיית פתח והרי הוא מקום צער, התירו אף לכתחילה, וה"ה במפיס מורסא.

ואידך הא דתנן: **הצר נחש בשבת, אם מתעסק בו שלא ישכנו** כלומר שלכך הוא צדו פטור דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה שהרי אין לו צורך בנחש. **ואם** הוא צד את הנחש כדי להשתמש בו לרפואה חייב משום צידה.

וממאי דפטור ומותר במתעסק בו שלא ישכנו? [במקום שאין סכנה אלא חשש היזק הגוף].

דתנן: כופין קערה של חרס על הנר בשבת בשביל שלא תאחוז האש בקורה של התקרה, ובלבד שלא יכבה הנר ע"י כן. ועל צוואה של קטן כדי שלא יתלכלך בה התינוק [והחידוש בשני אלו, שמותר לטלטל דבר לצורך דבר שאינו ניטל בשבת]. **ועל עקרב שלא תישך.**

הרי שאעפ"י שהעקרב ניצוד ע"י כפיית הקערה מ"מ כיון שהוא מלאכה שאינה צריכה לגופה מותר אף לכתחילה כדי למנוע היזק.⁽²⁾

הדרן עלך האורג

לענין נחש כרוך על עקבו, שבנחש לא יפסיק בתפילה ואילו בעקרב מפסיק. כי מה היא הראיה מעקרב לנחש, דלמא דוקא בעקרב פטור ומותר לפי שסכנתו מרובה, אבל נחש שאין כל כך סכנה פטור ואסור. **והרש"ש מיישב, דהא הכא מיירי שאין חשש**

אבל אסור, לבר חוץ מהני תלת דפטור ומותר.

הרא: הא דמתניתין בישב הראשון על הפתח ומילאהו ובא השני וישב בצידו ועמד הראשון והלך לו, דהשני פטור ומותר.

וממאי דפטור ומותר?

דקתני סיפא: למה זה דומה לנועל את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו.

ואידך הא דתנן: **המפיס מורסא** פותח מכה שיש בה מוגלא **אם** כונתו לעשות לה פה שמתכוין ליפותה ותישאר פתוחה **חייב** משום בונה פתח או משום מתקן, דמה לי מתקן כלי מה לי מתקן מכה. **ואם** כונתו רק להוציא את הליחה ולהקל על צערו ולא איכפת ליה שתחזור ותסתם מיד פטור דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה, שהרי אינו צריך את הפתח, ואף מותר לכתחילה דבמקום צער לא גזרו רבנן.

וממאי דפטור ומותר?

דתנן לקמן בריש פרק כל הכלים: נוטל אדם... **מחט של יד** מחט קטנה שתופרין בה בגדים **ליטול בה את הקוץ** שנתחב בבשרו, שאעפ"י שהמחט היא כלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלה "לצורך גופו".

ממנו יש איסור בדבר. ותירץ, דהאיסור הוא מדרבנן. לפי שבישיבת השני נראה כאילו הוא צדו עכשיו, וגזרינן אטו צד לכתחילה.

2. כתב הקרבן נתנאל, דגמרא דידן פליגא אגמרא דברכות לג א שמחלקת בין נחש לעקרב